

À Honore (à jamais) Daumier Max Skorwider v. Honoré Daumier

Kurator: Mateusz Bieczyński

„Tak, wszystkie podobieństwa należą do nas!”¹ – napisał Charles Philipon w wydaniu magazynu *La Caricature* z 24 listopada 1831 roku, potwierdzając w ten sposób prawo satyrycznych rysowników do ukazywania często wbrew oficjalnym oczekiwaniom społecznym i tzw. poprawności politycznej, niedoskonałości otaczającego ich świata. Philipon argumentował, że „podobieństwo, nawet jeśli doskonałe, nigdy nie jest atakiem; nie można rozpatrywać go w takich kategoriach”². Artysta i jednocześnie wydawca litografii Honoré Daumiera opowiedział się w ten sposób za nowym typem twórczości artystycznej. Sztuka zamknięta wcześniej na społeczne problemy otworzyła się na nie i zaczęła pełnić aktywną rolę w rozbijaniu fałszywych schematów poznawczych, podtrzymujących względny ład społeczny.

Choć rzadko wskazuje się na francuską karykaturę jako na jedno ze źródeł tzw. sztuki krytycznej, to z perspektywy historii idei to właśnie ona w wieku XIX przecierała szlaki późniejszym nurtom awangardowym i zainaugurowała aktywne uczestnictwo artystów w życiu polityczno-społecznym w nowej formule³. Dziś, gdy karykatura zaliczana jest do sztuki popularnej, nie zaś wysokiej, warto postawić pytanie o możliwość zaistnienia świeżej i trafnej satyry rysunkowej, która odpowie wyższym oczekiwaniom poznawczym.

Twórczość Maxa Skorwidera wydaje się udaną próbą udzielenia na to pytanie twierdzącej odpowiedzi. Artysta, świadomy historycznej genezy myślenia o twórczości artystycznej, jako o narzędziu społecznej przemiany zwrócił się w swoim najnowszym projekcie ku źródłom fenomenu jakim jest karykatura polityczna autorstwa Honoré Daumiera. Wystawa „À Honore (à jamais) Daumier” prezentuje kilkadziesiąt prac graficznych obu autorów zestawionych w twórczym dialogu. Dzieła, które w pierwszej połowie XIX wieku stworzył wybitny przedstawiciel realizmu francuskiego w sztuce określa się niekiedy mianem „archiwum francuskiego społeczeństwa”. Max Skorwider w swoich pracach nawiązuje bezpośrednio do dzieł Daumiera i podkreśla uniwersalność oraz aktualność rozwijanych przez niego idei. Zaprezentowane na wystawie prace odsyłają do aspektów współczesnej kultury, takich jak trendy w modzie i sztuce, normy społeczne oraz postęp technologiczny, stanowiąc hołd dla niezwyklej twórczości francuskiego poprzednika, którego przedstawienia sprzed dwóch stuleci nie straciły swojej siły oddziaływania.

---

¹ O. Watts, *Daumier and Replacing the King's Body*, [w:] A. Wagner, R. Sherwin (red.), *Law, Culture and Visual Arts*, New York/London 2014, s. 431.

² O. Watts, *Daumier and Replacing the King's Body*, [w:] A. Wagner, R. Sherwin (red.), *Law, Culture and Visual Arts*, New York/London 2014, s. 431.

³ E. Childs, *The Body Impolitic: Press Censorship and the Caricature of Honoré Daumier*, [w:] D. De la Motte, J. M. Przybylski (red.), *Making the News: Modernity and the Mass Media in Nineteenth-Century France*, University of Massachusetts Press 1999, s. 56.